

# САҢА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

2004 года  
АЛТЫННЫЫ  
3 КҮНӨ  
ОПТУРОВАЧЧУК  
№ 12  
(9075)

## ПРАВИТЕЛЬСТВО ЧУРАПЧЫ УЛУУҢУГАР ОТЧУОТТУУР

2003 сылга республика толорор былааһын органнын үлэтэ дойду Президентэ В.В.Путин Российскай Федерация Муннабар Анал суругун уонна Саха Республикатын Президентэ В.А.Штыров быыбар иннинээҕи программатын быһытынан республика экономикатын биир тэҥник сайдытын хааччыйыга, нэһилиэнньэҕэ олох туруктаах усуллубуйатын тэрийиҥэ туһуламмыта. Государственной былаас органнын үлэтин түмүктэриттэн көрдөххө, туруоруллубут соруктар сүрүннээн толорулуунулар.

2003 сылга саамай кылаабынайа — политической уонна социальной бигэ турук, экономика үүнүтэ ситиһилиннэ. Валовой региональной бородуукта кээмэйэ 2,7% үрдээтэ, ол республика экономикатын бүтүннүтүн үлэтин түмүгэ, нэһилиэнньэ дохуота 18,8% үрдээтэ.

Государственной Муннаах уонна Правительство бииргэ үлэлээһиннэрэ 2003 сылга сокуону онгору эйгэҕэ үтүө түмүктэрдээх буолла. Дойдуга сокуон биир кэлим буоларын хааччыйар сыалынан былаас бары салааларын биир түмүсүлээх үлэлэрин түмүгэр республика Төрүт Сокуона Российскай Федерация Конституциятын кытта сөп түбэһиннэрилиннэ.

2003 сылга олохтоох бэйэни салайыныны тэрийи биир сүрүн соругунан буолбута. Муниципальной тариллиилари боломуочуйаларынан, үбүнэн, баайынан-дуолунан хааччыйыга, сир участкаларын биэригэ, бюджеттар икки ардыларыгар сыһыаны бөрдөхтөөһүҥгэ үлэ ытыллыбыта.

Ааспыт сылга республика сайдытын сүрүн хайыскаларынан 10 кэскиллээх программаны олоххо киллэрин салгы ытыллыбыта, ол иһигэр Президент 11 программата. Экономической салгы сайды сүрүн собутиелара: аан дойдуга алмааһы хостуур промышленноска биир бөдөҥнөрө — Ньурбатааҕы хайаны байытар комбинат үлэҕэ киирдэ. Өлүөнэ өрүгү нөҥүө Хатас — Павловский уу аһынан ханна да суох газопровод тутуута түмүктэннэ уонна газ ытылынна. Нежданинкаатааҕы ХБК үлэҕэ киирдэ, "Алданзолотолес" ААО маһы тастааһыҥҥа завода аһылынна. Талааһы ким үлэҕэ киллэрэре былаарылыҥҥа нефть промышленноһын кизг масштабтаах сайдыта сабаланыаҕа.

Президент уонна Правительство тыа сирин социальной-экономической сайдытын государственной программатыгар ураты суолтаны биэрэллэр. Тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын атылаһы, бөлэмнээгин уонна астааһын тиһигэ тупсарыллар, бизс массына-технологической бастакы станциялар тариллинилэр. Программа быһытынан тыа сирин олохтоохторун государственнайга суох пенсиянан хааччыйы тариллэр. Илин эңэр улуустарын гаһынан уонна ууһан хааччыйы сабаланна.

Тыа сирин олохтоохторун олохторун таһымын уонна хаачыстыбатын үрдэти, тыа сирин социальной-экономической сайдытыгар аналлаах усуллубуйаны тэрийи Президент "2002 — 2006 сылларга Саха Республикатын тыатын сирин социальной-экономической өттүнэн сайыннары" Программаны олоххо киллэрини кытта ыкса сибээстээх, онуоха 2003 сылга 3,5 млрд.солк., онтон

2,8 млрд.солк. республика бюджетин үбүн суотуттан ытылынна.

Тыа сиригэр олох-дьаһах инфраструктурата сайдытын кытта тэҥнэ тыа сирин олохтоохторун олохторун хаачыстыбата тупсар. Тыа сиригэр гаһы киллэрин уонна өрүс эңэр улуустарын ууһан хаачыйы кизг далааһыннаахтык сабаланна. 145 км газ турбатын тарды олоххо киирдэ, 1550 олохтор дьыаҕа газ киирдэ. Газ турбатын Өлүөнэ өрүгү туоратын кэнниттэн газ турбата Нөөрүктээйи муниципальной тариллиитин Павловский с. тардылынна.

2003 сылга ордук болломто тыа сирин табаары онгоруоччуларын технической өттүнэн хааччыйыга ууруллубута. Тыа хаһаайыстыбатын культураларын үүнүтүн үрдэти дьаһаллара толору кээмэйинэн үбүлэнилэр. Үүнү 13,5% үрдээһинин суотугар хомуур улаатта. Ордук үүнүү Амма, Мэҥэ-Хаҥалас улуустара уонна Дьоккуускай куорат ылылар. Обуруот аһын аһаҕас сиргэ ыһы изэ оннунан хаалла, 25,2 тыһ. тонна обуруот аһа хомулуна. Төрүүр сүөһүгэ, ынах сүөһүгэ, сылгыга уонна сибиинньэҕэ харчынан эбии көмө сүөһүнү итти туруктаах буолуугутар көмөлөстө.

Онгорон таһаарыны уонна государственной атылааһыны үбүнэн хааччыйы улаатыта (1,2 млрд. солк.) үтү 80,1 тыһ. тоннаны, эти 7 тыһ. тоннаны уонна 25,2 млн. устуука сымыыты туттарыны хааччыйдылар, ити 2002 сылга тэҥнээтэххэ туһааннаабын 14,3%, 8,1% уонна 5,7% эбиллини биэрдэ. 2003 сылга тыа хаһаайыстыбатын уонна промышленной бородууксуйаны атылааһыны государственной субсидия өттүнэн үбүлээгин сылы быһа туруктаахтык итээнэ былааннамыт кээмэйинэн олохтонно.

Бултааһыны уонна балыктааһыны сайыннары көдүүтэ суох түмүктэри аҕалла.

Тимир суол уонна массына магистральнай суолларын тутуу үрдүк тэтимнээхтик ытыллыбыта, салгы уонна өрүс транспортын сайдытыгар государство өттүтэн өйөбүл онгоһуллубута. 2003 сыл навигациятын олус уустук усуллубуйатыгар таһааһы тизии уонна кыһыҥҥа бөлэмнэни ситиһиннээхтик түмүктэннэ. Олорор дьыа — коммунальной тиһик бигэ үлэтин хааччыйар, Программа үбүнэн хааччылыбыт дьаһаллар толоруу, улуустарга 31 филиаллаах государственной предприятияны тэрийэн бу салааны салайыны тупсары түмүгэр салаа ноһоото биллэрдик нартаар хамнаска изэ түһүмэһинэн кыччатылар.

Производство сайдыта, бастатан туран, республика ггарнын олохторун уйгун үрдэтэргэ тирэх буолар. Хам-быһытынан үрдүү, кэскиллээх программаны ол-4400 саҥа үлэ миэстэҕэ таһыста. Ол түмүгэр үлэ-ана 9% нартаата, хамнас 5,5% үрдээтэ.

Экономика үрдээһинэ республика сс-рыгар саҥа сүүрэни киллэрэн, 2003 -на доруобуйа харыстабылын, соһ-4 объектара үлэҕэ киллдилар.

2003 сыл биллиилээх госуда-ратын төрүттээччилэртэн биірдеэ, 110 сылы бэлкээтэһиҥҥэ анаммыта.



# ПРАВИТЕЛЬСТВО ЧУРАПЧЫ УЛУУНУГАР ОТЧУОТТУУР

(Иинин 1 стр. кор).

Республика спортивной олобор 2003 сылга сурун событиенан Саха сирин норуоттарын III спортивной ооннууларга ылбыттар. 2003 сыл түмүктөрө республика нэһиликэни олобун уйгурун таһыма уонна хаачыстыбата үрдүүр, көдүүстээх экономиканы тэрийин сурлуунан эрэллээхтик иһэрин туһулуур.

Чурапчы улуунугар Саха Республикатын Правительствотун отчуота тохсунуу 29 – 30 күнүгэр ытылынна. Отчуот барыта 4 бөлөхүнэн барда. Ол курдук, бастагы бөлөхү Правительство Председателэ Е.А.Борисов салайан илдьэ сырытта. Бөлөх састаабыгар культура министр А.С.Борисов, үлэ уонна социальная сайдыы министрин солбуйааччы Н.П.Сидоров, Правительствотун Председателин солбуйааччы Я.А.Ефимов, айылга харыстабылын министрин солбуйааччы И.И.Кривошапкин, "Саха сирэ" хаһыат корреспондента С.С.Халгаева кэлэн сылан, Болугур нэһиликтэрин уонна Чурапчы сэлэниэтин дьонун-сэргэтин кытта көрүстүлэр.

Иккис бөлөх үөрэх министре Ф.В.Габышева салайытынан үлэлээтэ. Киини кытары Территориальной органнары суруннуур департамент начальнигы солбуйааччы К.П.Борисов, Суол сулуу-

спатын департаментин директора И.И.Шишигин, Ил Түмэн депутата А.И.Поисеева уонна "Саха сирэ" хаһыаттан В.И.Иванов Хоптобо, Чакыр, Хадаар, Хайахыт нэһиликтэригэр сырыттылар.

Үтүс бөлөх Хатылы, Болтоно, Соловьев нэһиликтэрин олохтоохторун кытта көрүстэ. Бөлөх састаабыгар дорубуйа харыстабылын министр В.Л.Александров, үп министрин солбуйааччы В.А.Жондоров, Энергетикага департамент начальнига Н.К.Ефимов, Оҕо уонна дьизэ кэргэн комитетин председателин солбуйааччы В.И.Кириллина итинэн Муниципальной тэриллилэр департаментин салайааччытын старшей референт П.И.Амеросьева баллар.

Төрдүс бөлөх тыа хаһаайыстыбатын министре А.И.Степанов салайда. Бу Алабар, Бахсы, Одьулуун нэһиликтэринэн сылдыбыт делегацияга наука уонна профессиональной үөрэхтээһин министрин бастагы солбуйааччы И.Е.Егоров, экономической сайдыы министрин солбуйааччы А.И.Федотов, Предпринимательство, туризм сайдыытын уонна дьарыктаах буолуу министерствотун суруннуур специалига В.А.Слепцова уонна "Саха сирин" журналыга М.А.Павлова кыттыны ыллылар.

## ЧУРАПЧЫ СЭЛИЭННЭТИГЭР

Чурапчы сэлэниэтин "Айыллаан" Сыннылаан киинигэр кичээ 7 ч. 30 мүн. буолбут отчуоттуур мунньаха Правительство Председателэ Е. А.Борисов уонна эрдэ 4 бөлөхүнэн улуус нэһиликтэригэр сылдыбыт Правительство чилиэннэрэ, билиги улуустууттан Ил Түмэн депутаттара А. И.Поисеева, И. К. Махаров кыттыны ыллылар. Мунньагы улуус муниципальной тэриллилгитин баһылыга И. Н. Аммосов салайан ытта.

Сеаланы толору мустубуттар Саха Республикатын Правительствотун 2003 сыллааха ыппыт үлэтин туһунан отчуоту Правительство Председателэ Егор Афанасьевич Борисов туруорбутун олус болгомотоохтук, биир да тылы сиргэ-бурга түтүрбөккө иһиттилэр. Дахылаат, кырдык даҕаны, дьон болгомототун тардардык элбэх сыһыппаралардаах, тэҥнээһиннэрдээх, дакаастабыллардаах бары эйгэни хабаан оҥорулунна.

Дахылаат суньунэн 40-тан тахса ыйыты кирирдэ. Итилэргэ тустаах салаалартан министрдар, министрдар солбуйааччылары толору эппиктээтилэр. Болпуруостар, суньунэн, үүт тутуулар сыанатыгар, тутуу болпуруостарыгар, пенсионнай реформаны олохтоо киллэриин хаамытыгар, дорубуйа харыстабылыгар киридилэр.

Кэпсэтингэ барыта 11 киһи кыттыны ыла. Бастагынан тыл эппит С. А. Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатын учуутала А. Е. Гордеева бу тэрилтэ үөрэхтэ, үлэҥэ ситиһиллэрин кэпсээтэ. Салгыы киһи үөрэнэр таас корпус кэллэҥи сылларга элбэх өрөмүөнү көрсүбүтүн үрдүнэн билигин да үгүс үлэ эрэйиллэринэн көмө көрдөстө. Правительство үлэтин үчүгэинэн сыаналаата.

"Чурапчы" ТХПК директора А. Т. Ноговицын Правительство киһилэргэ онорбут көмөтүн иһин махтанна, үлэ-хамнас тэрээһинин туһунан кэпсээтэ. Бааһынайдарга элбэх сыллаах кредити бизэри, аһах ыһыныгар кыра кыамталаах автодоеканы атыыга таһаары, субсидия болпуруостарыгар тохтоото.

Киһи баһылаа враһа М. И. Попова ааспыт сыл ахсыннытыгар баһылаа бастагы учаратын үлэҥэ киллэриигэ Правительство үлэтин үрдүктүк сыаналаата, махтанна. Итинэн акушерскай, гинекологическай отделениелар, оҕо, суһал көмө отделениелара, психологическай отделениелар билиһиннэрдэ. Салгыы киһи специалисттар баһылырын этэн туран, реабилитационнай, гинекологическай от-

делениелары аһарга эбии штаттары көрөргө көрдөстө.

Чурапчыгагы республиканскай орто спортивной интернат-оскуола тренере Г. В. Нохтунскай улуу тренер Д. П. Коркин төрөөбүтэ 75 сыла туолуутугар анаммыт дьаһалларга Правительство, улуус салааларын, тэрилтэлэр көмөлөрүн иһин махтанна, бу оскуола үлэтин-хамнаһын билиһиннэрдэ. Үөрэтэр-иитэр база 70 %-на эргэриитинэн саҥа 400 мистэлээх үөрэнэр корпус тутуутун, оҕолор оҕолор уопсайдарыгар капиталнай өрөмүөнү, үлэһиттэргэ оҕолор дьизэлэри тутууну үбүлээһини туруоруута.

Салгыы тыл эппит "Кыталык" уфуйаан сибидиоссайэ В. П. Пудова иитэр-үөрэтэр дьизитин улуустаагы үөрэх управлениетин баһылыгыгар бизэргэ, "Мелиоратор" ГУП кылаабынай инженерэ В. Е. Макаров Өлүөнэ уутун туһаныыга иккис носуолу үлэһитини, хоту нэһиликтэри уулаһыныга көмө наадатын, Г. Ф. Егоров арыгы-үлэһиттэргэ, Чурапчы алын сүлүүх оскуолатын директора П. Н. Посельская үөрэнээччилэри итин аһылыгынан хаачыйы, медицина-устроуе үлэһит дьизэлэрин тутууга үбүнэн көмөлөһүү, культура дьизэлэригэр оборудоование булуутугар көмөлөһүү, улуус киһинээхтэ иһитин уонна этнография музейин реконструкция-лааһын, саҥа музыкальнай оскуоланы, духобунас киһинин тутуу, В. Н. Дьяковскай пенсионердарга көмө болпуруостарыгар тохто-отулар.

Тыл эппиттэр этии киллэриилэринэн куластааһын түмүгэр Правительство үлэти "үчүгэинэн" сыаналанна.

Егор Афанасьевич Борисов түмүк тылыгар олохтоохторго кизгэ кэпсэтинин таһаарыттарын иһин махтанна, ол эрэри этиилэр ноохторо астыннарбатарын, Правительство итин барытын кыйан олунуу ый ортотугар 2004 сылга үлэһит чопчу былаанын ылы-

А. СЛЕПЦОВ.

# ПРАВИТЕЛЬСТВО ЧУРАПЧЫ УЛУУНУГАР ОТЧУОТТУУР

## СОБУРУУ НЭҢИЛИЭКТЭРГЭ

Чурапчы улуунугар ытыллар Правительство отчуотугар кэлбит твэртөөлөхтөн СР үөрэбин министре Ф.В.Габышева салайааччылаах бөлөх тохсунуу 29 күнүгэр кууус 2 чаастан Хоптобо нэһилиэгин олохтоохторун кытта көрүстэ. Правительство салайааччыларын кытта улуус баһылыгы Н.Н.Полов, үөрэх управлениетин начальнига Е.С.Сидоров, "Дорострой" ХЭО начальнига П.М.Наумов, "Чурапчы" суолу өрөмүөннүүр-көрөр ГУП начальнига Ф.С.Чичигинаров, пенсионнай управлениеттан С.И.Петрова кыттыны ыллылар. Хоптобо олохтоохторо ыраактан кэлбит делегацияны көрсө кулууп саалатын толору кэлэн олордулар.

Бөлөх салайааччыта 30 мүн. отчуотун кэнниттэн кэлбит бэрэстэбиитэллэр бэйэлэрин үлэлэрин суньунэн кылгас информациялары оҥордулар. Федосия Васильевна бэлэстээбитинэн, Правительство бэйилгы отчуота уруксулартан уратытынан депутаттар кыттыны ылалара буолар. РФ Пенсияга фондатын отделениета – СР Пенсияга биир кэлим сулуустатын управляющайа А.И.Поисеева дойдуга уларыйылары таһаар турар пенсионнай реформа туһунан ситилин билиһиннэрдэ. Ил Түмэн тэриллилэ 10 сылынан олунуу 18 – 20 күнүгэр үбүлүүнү сессия буолары турарын туһунан иһитиннэрдэ.

Олус элбэх ыйыты сурутуунан кирирдэ. Олохтоохтор Мугудайга үүт таһыларынан быһалы суолу тутарга туруоруустар, онуоха

## СОЛОВЬЕВКА

Дорубуйа харыстабылын министре В.Л.Александров салайааччылаах биригээдэ Соловьев, Хатылы нэһиликтэригэр отчуоту туруорда. Биригээдэни улуустаагы муниципальной тэрилли баһылыгы солбуйааччыта А.С.Иустинова, тустаах тэрилтэлэр бэрэстэбиитэллэр арыллаатылар. Үлэ Мугудай нэһилиэгиттэн сааланна. Манна биригээдэ олохтоох баһылыга, котельнайдарга сырытта, үлэни-хамнаһы кытта билистэ, ол кэннэ Соловьев нэһилиэгэр ааста. Республика Правительствотун ааспыт сылга үлэтин отчуотун дьүүлэһини элбэх киһи сырытта. Отчуоту Александров В.Л. туруорда.

Дахылаат кэнниттэн толорор былаас органнарын үлэлэрин туһунан араас хайысхалаах ыйытылар киридилэр. Соловьев нэһилиэгэ төрдүс сылын чөл ологу тутулар. Маньк дьаһанан оҕолор нэһиликтэргэ үп көрүлэр дуо дьиз ыйыты кирирдэ. Республикага 12 нэһиликэ чөл олох политикатын ейүүр, олорго анаан үп көрүлүбүт, ол гынан баран, "Чөл олох тирэх киһи" дьиз статусу ылаахтарына Правительствоттан үбүлэнэлэр.

Газ Мырыла бөһүлөгүгэр кэлэр кыага суох. Маныаха кыры сир-эри гаһынан хаачыйыга туох былаанар баалларын туһунан ыйы-тыга убатыллыбыт концентрированной гаһы баллоннарынан таһан туһаны кириэн сөп дьиз эппиктээһинэ.

Тыа сирин олохтоохторо сурун дохуоттарын эт уонка үүт туттаран

## ХАТЫЛЫГА

Бу нэһиликкэ Болтоноттон, Кындадан делегациялар кэлэн отчуотка кыттыны ыллылар. Киһи кэлитэ элбэх.

Отчуоту дьүүлэһин Правительство ыппыт үлэтин көрдөрөр киһиттэн сааланна. Ол кэнниттэн дорубуйа харыстабылын министре В.Л.Александров отчуоту туруорда. Биригээдэҥэ сылдыһар дьон сурун дахылааха эбии иһитиннэриилэри оҥордулар. Уон алта болпуруос кириэн эппиктээһини кэннэ кэпсэтингэ киридибит.

Хатылытаагы уфуйаан сибидиоссайэ Т.Н.Ефремова чөл олох отчуоту этиилэри оҥордо. Хатылы нэһилиэгэ уруксу сылларга чөл олоххо балаһа үлэни ыппытын, "Ыллык" общество балаһа ситиһиллээхтик үлэһээбитин, нэһиликэ бу болпуруоска республикаттан Гран ылытын бэлэстэн туран, саҥаламмыт үлэни салгыыга ыгырда.

Өр сылларга учууталаабыт А.Д.Чечебутова Е.А.Борисов Председателээх Правительство үгүс ыраактардаах 2003 сылга үлэни-хамнаһы аттаран, бары болпуруостарга сөптөөх үлэни тэрийин кэлбитин сэнгээрэрин биллэрдэ. Оҕо сылдьан үөрэммит уонна 30 сыл үлэһээбит начальнай оскуолатын корпуна сууллар балаһыаньага кириэн сабыллыбытын, онуоха нэһиликэни бэйэтин күүтүнэн аныгы олох көрдөбүлүгэр эппиктээһин былаанынан түнүүн баайытыгар дьизир тутуулан иһэн үп-харчы көрүлүбөккэ тохтолулубутун эттэ.

Суол сулуустатын департаментин начальнига И.И. Шишигин бу өтөрүнэн кыаллыбат болпуруос буоларын эттэ. ССРС культуратын туйгуна А.Д.Аммосов хоту көһөрүлүү кыттылаахтарын ааттараттан материалнай көмө көрдөһүү суругу ааган туттарда. Оскуола үөрэх чааһыгар сибидиоссайэ А.Г.Борисова республикага биллэр-көстөр үлэһээк Дирингээдэ агро-оскуолага саҥа библиотеказын тутууга үбү көрөргө көрдөстө. Түмүккэ Хоптобо нэһилиэгин олохтоохторо Правительство сыллаагы үлэтин "үчүгэинэн" сыаналаатылар.

Муньах кэннэ бөлөх салгыы Чакырга аһаннаата. Бу күн улуус киһигэр буолар муньаха Ф.В.Габышева уонна А.И.Поисеева бар-быттарынан Чакырга И.И.Шишигин, К.П.Борисов уонна Н.Н.Полов нэһиликэни кытта көрүстүлэр. Олохтоохтор газ кириитин, Өлүөнэ уута кэлитин, "Азия оҕолоро" соннуу тэрээһинин уонна РФ Президенин быһырын туһунан ыйыталастылар. Тыл этиитигэр, сүрүннээн, суол тутуутун туруоруустар. Улук сытар нэһиликэ дьизэх-хэ, чакырдар бэйэлэрин күүстэринэн олус бэркэ тэринэн олороллор бөһүлөгкэ кириэн истаах да көстөр. "Үтүө дьыала" чэрчитинэн адриттэн эмэнигэр дьизир бары саба түтүн үтүөкэннээх тутуулардаахтар. "Суол – олох тымыра" дииллэрини, кизгэ эйгэни кытта сибээстиир суоллара баччаанга дьизир оҥорула иһигэ улахан ыраактар-ры үөскэтэр. Маныаха Иннокентий Исакович бары күүтүн ууарга ты-лын бизэрдэ.

Оксана ЖИРКОВА.

килэрииллэр. Эхэ, үүкэ көрүлэр субсидия үрдүө дуо дьиз элбэх киһи иһитиннэргэ. Онуоха быйыл эт уонна үүт тутуулар сыанатыгар көрүлэр субсидияга үрдээһин көрүлэрэ быһаарыллыбытын иһитиннэрдилэр. Итиннэ сиргэ отчуоту иста кэлбит дьон уматык сыанатыгар, хамнаска, тыа сирдэрин калдрдарынан хаачыйыга, социальная чөлөһүлүгэр ыйытылары бизэрдилэр.

Тыл этиилэригэр нэһиликэни бастагы учарат олохтоох ба-лыһа тутуулар өмөбүл оҥорууларыгар туруоруута. Мырыла ба-лыһата тэллэй буолан, атын сиргэ көһөрүлэн тутулуохтаах. Би-лиһиги турутуунан саҥа мистээбэ дьиз аһылаата эрэ түтүн сытар. Ту-тууну салгыы ытарга үп суох. Онон олохтоохтор биир улахан суол-талаах объектарын тутууга Правительствонан үбүлэнэригэр баҕа са-нааларын тэриитилэр.

Ынах суеһу төбөтүгэр көрүлэр дотация харчы ааспыт сылга ума-тыгынан бэриллибитэ, ол хойутаан от-мэс үлэтигэр ыраактар ба-аллара. Маны иһитиннэ ууоттууларыгар этиилэр.

Улуус киһиниттэн ыраах сытар, суола-милэ мөлөх нэһиликэ олох-тоохторо киһи уонна кыры сирдэргэ сыана араастаһытыгар Пра-вительство өтүтүн болгомото уурууларыгар, эт, үүт тутуулар сыана-тыгар үрдэтиилэр көрүлүлэригэр, суол оҥорууларга көмөлөһүлөрүгэр туруоруустар.

Мырылалар республика Правительствотун 2003 сылга үлэтин "үчүгэинэн" сыаналаатылар.

С.БОРИСОВА.

Манна Правительство көмө оҥороругар көрдөстө.

Хатылытаагы участкай баһыла враһа Р.В.Уваровскай арыгы, табах, наркомания содууларын этэн туран, бу болпуруоска хайдах үлэһиттэргэ байэтин көрүүтүн эттэ.

Болтоноттон сылдыар А.С.Полова Болтоно курдук уфуйу-чулаах дьоннор ууһунан үөскээбит сирдэригэр болгомото ууруллубатын аһынна. Эргэ оскуола дьизэ уонна эбии үөрэххэ анаан көһөрүлэн аһылыллыбыт эмиз эргэ дьизэлэр үөрэнэргэ ханан да эппиктээбэт буолбуттарын этэн туран, Правительство Председателигэр Е.А.Бори-соева саҥа оскуола тутууларыгар төрөппүттэр ааттараттан көрдөһүү суругу ааган иһитиннэрдэ уонна биригээдэ салайааччытыгар туттар-да.

Кындал учаастагы баһылыга Д.Н.Ефремов Болтоно уонна Кында-дан икки ардыларынаагы суолу оҥорорго уонна Социалистическай Үлэ Геройа В.М.Кладкин музей-дьизитин тутууга Правительство көмө оҥороругар эмиз көрдөһүү сурук туттарда.

Ити курдук муньах твэрт чаас устата барда. Отчуоту иста кэлбит дьон суус бырыһан Правительство ааспыт сылга үлэтин "үчүгэин-нэн" сыаналаатылар.

Д.ЧЕЧЕБУТОВ, хаһыат общ. корр.



С.СМИРНКОВА







## ЭТЭРЭЭНИИВУУН

Истинник саныр оёо сааспыт дьүөгэтин, Одьулууннаабы участковой балыһа фельдшерин, күн-күбэй ийэни, эйбэс эбэни МАТВЕЕВА Мария Петровна, олохун аргыһа амарах аҕаны, эһэни, күтүөтүтүн Иван Семенович 50 сааскытын туолбут үөрүүлээх күтүгүнүн эбэрдэлибит!

Баҕа санаа бастыһын, үтүө санаа үтүмэни эһиэхэ аныбыт. Куруутун эһиги дьүө кэргэни кытта үөрүү-хөтүү аргыстаһын, дьол-соргу эгэрдэстин.

Оскуолаҕа биһргэ үөрэммит дьүөгэлэрин.

## КӨМӨ КӨРДӨҕӨБҮТ

Мин кыһым, культура управлениетын бухгалтер Саввина Мотрена Егоровна улаханнык ыалдьан Омской куоракка ыарахан операцияҕа барарынан билэр дьонно-руттан, тэрилталартан, предпринимателлэртэн харчынан көмөлөһөргүтүгэр көрдөһөбүн.

Көмөбүтүн Чурапчытаагы 5048 №-дээх сбербанк от-делениетыгар Оконешикова Клара Егоровна счугар – № 42301810076261118422/01 киллэрэргитигэр.

Элбэх оёо ийэтэ, тыыл ветерана,  
Чакыр нэһилиэтин олохтооҕо  
Саввина Зоя Пантелеймоновна.

Тыыл, педагогическай үлэ ветерана, РСФСР үөрэҕиритин туйгуна

**ГРИГОРЬЕВ Григорий Яковлевич**  
олохтон туораабыт диригин курутууан туран доһотторугар, би-иргэ үлэлээбиттэригэр, үөрэппит оҕолоругар, билэр дьонугар иһитинэрбит.

Оболоро, кийиниттэрэ, күтүөттэрэ, сиэннэрэ,  
хос сиэннэрэ.

Кулурданыар тиздэллэр:

– Үлэ, тыыл ветерана, РСФСР норуотун үөрэҕиритин туйгуна Григорий Яковлевич ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан уолугар Иван Григорьевичка, кини дьүө кэргэнигэр ыаллара Чичи-гинаовтар, Поталовтар.

– Күндүтүк саныр эһэлэрэ, педагогическай үлэ ветерана Гри-горьев Григорий Яковлевич өлбүтүнэн бэйэлэрин үлэһиттэригэр си-эннигэр Апросимова Федора Ивановнаҕа, Апросимов Михаил Ми-хайловичка культура управлениета.

– Тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ, тыыл, үлэ ветерана, РСФСР үөрэҕиритин туйгуна Григорий Яковлевич өлбүтүнэн оҕолоругар, сиэннэригэр Музей томторун ыаллара.

– Тыыл, үлэ ветерана, РСФСР үөрэҕиритин туйгуна Григорьев Григорий Яковлевич өлбүтүнэн уолугар Иван Григорьевичка, кини кэргэнигэр Александра Михайловнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр предпринимателлэри өйүүр фонда, предпринимателлэр сабиэттэ-рэ.

– РСФСР үөрэҕиритин туйгуна, үлэ ветерана Григорий Яковле-вич ыарахан ыарыттан өлөн туораабытынан күтүөтүтүгэр Иван Григорьевичка, кини кэргэнигэр эдьиийитигэр Александр Михай-ловнаҕа, оҕолоругар Дораҕа, Ленаҕа, Ванаҕа, күтүөттэригэр Али-ка, Мишаҕа, сиэннэригэр Алинаҕа, Арианҕа Кардашевскайдар, Пороветтар, Оконешиковтар, Мусмааттан Старковтар, Неустроевтар, Хабаровтар.

– Күндү аҕалара, эһэлэрэ, РСФСР үөрэҕиритин туйгуна, өр сылларга Чурапчы улуусун оскуолаларыгар директоруна үлэлээ-бит Григорьев Григорий Яковлевич өлбүтүнэн оҕолоругар, сиэннэ-ригэр, аймактарыгар Чурапчы орто оскуолатыгар биһргэ үлэлээбит педагогическай үлэ ветераннара.

– Аҕалара Григорий Яковлевич өлбүтүнэн биһргэ үөрэммит та-баарыстарбытыгар Иванҕа, Шураҕа, кинилэр оҕолоругар Чурапчы орто оскуолатын 1974 сыллааха бүтэрибиттэр.

Мэлдьэхситтэн төрүттээх, тыыл, үлэ ветерана, Төҥүлү олохтооҕо

**КОРЯКИНА Елена Васильевна**

тохсунуу 30 күнүгэр ыарахан ыарыттан өлөн туораабытын диригин курутууан туран аймактарыгар, үлэзониксхтаригар, билэр дьонугар иһитинэрбит.

Бырааттара Гоголевтар.

Болтонго нэһилиэтин олохтооҕо, үлэ ветерана

**СИВЦЕВ Иннокентий Михайлович**

өлбүтүнэн Одьулууннаабы оскуола-лицей үлэһиттэригэр Седалище-ва Полина Иннокентьевнаҕа, Рязанская Мария Иннокентьевнаҕа, кинилэр дьүө кэргэтигэр оскуола-лицей администрацията, профкома, остолобуой үлэһиттэрэ.

Күндүтүк саныр кырдыҕас саҕаспыт, ветеран учуутал, хоту көһөрүлүү кыттылааҕа, Хатылы нэһилиэтин олохтооҕо

**НЕСТЕРЕВА Александра Афанасьевна**

ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан биһргэ төрөбүт убайбар, таабытыгар Эдуард Алексеевичка, кини оҕолоругар, сиэннэригэр дириг кулурданытын тиздэбит, аһыгытын тэҥгэ үлэлээбит.

Дьокуускайтан балтын Зоя Алексеевна,  
Андросовтар, Чурапчытан Поповтар.

ССРС кинематографиятын туйгуна, үлэ, Саха сирин киинэтин ветерана

**НИКИТИН Петр Васильевич**

ыалдьан өлбүтүнэн оҕолоругар, сиэннэригэр, аймактарыгар дириг кулурданытын билэрбит.

Биһргэ үлэлээбиттэрэ, “Киновидеотехцентр”  
коллектива.

Кулурданыар тиздэллэр:

– Никитин Петр Васильевич өлбүтүнэн кийиниттэр, тубдиспан-сер медсестратыгар Никитина Яна Семеновнаҕа, кини дьүө кэргэ-нигэр улуустаагы кини балыһа администрацията, профкома, туб-диспансер коллектива.

– Тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ, ССРС кинематографиятын туй-гуна, үлэ ветерана Никитин Петр Васильевич ыалдьан олохтон туо-раабытынан уолугар Чурапчытаагы БРЮ (ВОИ) председателигэр Василий Петрович Никитингэ, кини дьүө кэргэнигэр улуустаагы социальнай хомускул управлениета.

– ССРС кинематографиятын туйгуна, үлэ ветерана Петр Васи-льевич өлбүтүнэн оҕолоругар Василий Петрович, Валентин Петро-вич Никитиннэргэ, кийиниттэригэр, сиэннэригэр Михайловтар, Га-рильевтар, Осиповтар, Кривошаркиннар.

– Аҕата Петр Васильевич өлбүтүнэн табаарыспытыгар Василий Петровичка, быраатыгар Валентин Петровичка, кинилэр дьүө кэргэ-тигэр 2-с нүөмэрдээх Чурапчытаагы аҕыс кылаастаах оскуо-лаҕа биһргэ үөрэммиттэр.

– Убаастабыллаах күтүөтүт, ССРС кинематографиятын туйгу-на, үлэ ветерана, Чурапчы салыһынытын Санаторий томторун олох-тооҕо Никитин Петр Васильевич ыарахан ыарыттан олохтон туо-раабытынан уолаттарыгар Василий Петровичка, Валентин Петрович-ка, кийиниттэригэр Иванна Ивановнаҕа, Яна Семеновнаҕа Хадаар-тан, Чурапчытан аймактара Дьячковскайдар.

– Убаастабыллаах күтүөтүт, ССРС кинематографиятын туйгу-на, үлэ ветерана, кинилэр дьүө кэргэтигэр ыкса ыаллара Белиннар, Захаровтар, Оконешиковтар, Горюховтар, Ми-хайловтар, Собакиннар, Кривошаркиннар, Федоровтар, Дьячков-скайдар, Калачев К. Н., Борисова С. В., Дьячковская О. Н.

– Күндү аҕалара, эһэлэрэ Петр Васильевич олохтон туораабы-тынан уолаттарыгар Василийга, Валентинга, кинилэр дьүө кэргэ-тигэр Кытаанахтан Н. Е. Макаров, Чурапчытан А. Е. Гордеева, Мугудайтан В. Г. уонна Г. К. Макаровтар, Дьокуускайтан М. Е. уонна А. И. Борисовтар.

– Аҕата, Саха сирин киинэтин ветерана Петр Васильевич өлбүтүнэн уолугар, коллегатыгар Валентин Петрович Ники-тингэ, кини дьүө кэргэнигэр маһы таҕастыыр комбинат котель-найын коллектива, Хадаартан, Чурапчытан аймактара Дьячков-скайдар.

Редактор Г. Г. ПОПОВ.

ААДЫРЫСПЫТ: 678670,

Чурапчы сал., Корп. Маркс уул., 26 “а”.

ТЕЛЕФОННАРЫТ:

редактор – 41-332, отделе – 41-265.

E-mail: Ogorodnoloh@churap.sakha.ru

Тиреҥи таһараччылар: СР Правительствата, Чурапчы улуусун “Саҥа олох” редакциянай-издательскай холбоһук, Государственной управлениета, Маастабай информацията састаабынан туйуун СР Саламаттарын туйууну хонтурууллуур уонна регистрациялар ИД бөлүгө СР региональной управлениетыгар 2003 с. бес-ийэн 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэри – ПИ №19-0423.

“Саҥа олох” редакциянай-издательскай холбоһук Г.У. Оффисной бөлүг.

Саламаттар №12. Идирек: 54907.

Тираж 2632. 02.02.2004 с. бөлүгө бирлени.

Хатыт илгирдэр үлэ: олутурунуулар, чөлүгөрү уонна субүгүтэр таһар.

Алар сурутар элгир санаа

редакцията поздравлар мэллэн

өлү түбүлэр буолбастар.

Сурула ыаллар чөлүгөрү

кармактаахтарыгар

иттөөһүн

алар түс байыта суур.